En undersökning i Stockholm

för

OVOMALTINE

utförd i sept.1944

av

SVENSKA GALLUPINSTITUTET A/B

Får ej publiceras eller på annat sätt delges utomstående utan medgivande av Svenska Gallupinstitutet.

SND
Svensk Nationell
Datatjänst

Detta digitala dokument är tillkommet inom ramen för projektet *”Vad tyckte de i folkhemmet? – digitalisering och tillgängliggörande av Svenska Gallups undersökningar 1942-1956”*.

Projektet finansierades av Riksbankens Jubileumsfond (In11-1179:1). Det har genomförts vid Svensk Nationell Datatjänst.

Digitalisering och efterbearbetning av de tryckta förlagorna har utförts av avdelningen för Digitala tjänster vid Göteborgs universitetsbibliotek.

snd.gu.se/gallup

CC BY

RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND
STIFTELSEN FÖR HUMANISTISK OCH SAMHÄLLSVETENSKAPLIG FORSKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Inledning	1
Sammanfattning	4
Vet stockholmaren vad Ovo är?	7
Varför har konsumtionen av Ovo gått ner?	9
Icke konsumenter - F.d. konsumenter - Nuvarande konsumenter	15
Varför Dricker man Ovo?	16
Ovo och fredsförsäljningen	17
Tabeller	18
Ett urval personliga kommentarer	29
Bilagor	39

Avsikten med denna marknadsundersökning har varit att:

a) belysa orsakssammanhanget bakom den nedgång i konsumtionen av Ovomaltine (i fortsättningen benämnt Ovo), som ägt rum de senaste åren.

b) undersöka vad barnen betyder för konsumtionen av Ovo.

c) i samband härmed granska några mera perifera problem.

Undersökningen har gjorts i form av en Gallupundersökning i Stockholms stad under de första dagarna i september. Det material, som bearbetats har således inhämtats genom personliga intervjuer med sammanlagt 705 personer över 20 år. Dessa personer ha valts på så sätt, att de tillsammans i relevanta avseenden utgör en spegelbild av hela stockholmsbefolkningen.

Graden av representativitet framgår av nedanstående jämförelse mellan urvalet i Gallupundersökningen och det "ideala" urvalet:

	Gallupundersökningen	Idealt
	%	%
Män	45	44
Kvinnor	55	56
BS	10	11
M	37	35
A	53	54

Det kan för övrigt anteckna, att intervjuerna på ett representativt sätt spritts över hela Stockholm med utgångspunkt från antalet vuxna per församling. Inom varje församling har intervjuerna i möjligaste mån spritts, så att hopning till enstaka kvarter undvikits.

På grund av de speciella omständigheter, man ville ha belysta, har det icke varit tillräckligt att studera konsumtionsvanorna vis à vis övo endast för de vuxna tillfrågade. Varje intervjuad i hushåll med mer än 1 person har därför fått redogöra utom för sig själv även för i hushållet ingående övriga personer. Dessa " övriga " ha varit barnen i hushåll med barn, och vidare har make svarat för maka och omvänt. Data upptogs även för utom den egentliga familjen stående vuxna personer ("övriga hushållsmedlemmar"). På grund av denna grupps ringa storlek, och svårigheter att erhålla precisa svar beträffande denna kategori, har den icke medtagits i bearbetningen, som alltså omfattar endast medlemmar i familjehushåll.

Det vid undersökningen använda frågeformuläret redovisas på följande sida:

16. Har Ni hört talas om Ovomaltine?
1 ☐ Ja
2 ☐ Nej
3 ☐ Vet inte

17. *(Om ja).* Vet Ni vad det är?
1 ☐ En näringsdryck (näringspreparat, maltextrakt)
2 ☐ Annat
3 ☐ Vet inte

_____

18. *(Om en dryck).* Har Ni själv någon gång under de senaste 5 åren druckit Ovomaltine?
1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren, men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

19. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 18: 2).* Varför slutade Ni dricka Ovomaltine?

_____

_____

20. *(Om druckit i år enligt 18: 3).* Varför dricker Ni Ovomaltine? _____

_____

(Till alla som enligt 17: 1 vet att Ovomaltine är en näringsdryck)

Bortsett från Er själv: vilka övriga hushållsmedlemmar ha någon gång druckit Ovomaltine?

21. *Husfadern; Husmodern:*
1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

22. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 21: 2).* Varför slutade han, hon, dricka Ovomaltine? _____

23. ___ st. barn 15—19 år.

24. 1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

25. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 24: 2).* Varför slutade han, hon, dricka Ovomaltine? _____

_____

26. ___ st. barn 8–14 år.

27. 1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

28. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 27: 2).* Varför slutade han, hon, dricka Ovomaltine? _____

29. ___ st. barn 3–7 år.

30. 1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

31. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 30: 2).* Varför slutade han, hon, dricka Ovomaltine? _____

32. ___ st. övriga hushållsmedlemmar.

33. 1 ☐ Har icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren
2 ☐ Har druckit de senaste 5 åren men ej i år
3 ☐ Har druckit i år

34. *(Om slutat med Ovomaltine enligt 33: 2).* Varför slutade han, hon, dricka Ovomaltine? _____

5.	1 ☐ Kv	2 ☐ Man		
6.	1 ☐ BS	2 ☐ M	3 ☐ A	
7-8	___ ___			
9.	1 ☐ 20-29	2 ☐ 30-49	3 ☐ 50-64	4 ☐ 65—
10.	1 ☐ Ogift	2 ☐ Gift	3 ☐ Skild Änka (-ling)	
11.	___ hushållets storlek			

Därav.

12. ___ st. barn 15—19 år
13. ___ st. barn 8—14 år.
14. ___ st. barn 3–7 år.
15. ___ st. övriga

Eget yrke: _____

(Mannens yrke): _____

Adress: _____

Intervjuare: _____ Datum /

Oskar Blomqvist Sthlm

SAMMANFATTNING.

Orsakerna till nedgången i Ovo-konsumtionen måste till stor del sökas i en reaktion mot Ovos kvalitet. 12 % av dem som slutat uppge således som orsak "dålig kvalitet" och 17 % "dålig smak" hos Ovo. En liten grupp (2 %) uppge orsaken vara att Ovo icke är lämplig som dryck och 5 % uppge, att de slutat emedan Ovo icke givit vad de väntat.

Ekonomiska orsaker till avbrytandet av konsumtionen har speciellt kommit ifråga för barnen (med barn avses här 3-19 åringar). 24 % av dessa ha nämligen slutat emedan Ovo är för dyr.

En icke ringa del av nedgången förskriver sig säkerligen till personer som slutat tillfälligt. Dessa utgöra nämligen 18 % av samtliga. Särskilt är detta fallet med vuxna (20 %) men mindre med barn (10 %).

Det faktum att det vid vissa tidpunkter har varit svårt att få Ovo i handeln, har föranlett 6 % att sluta.

Ovos ställning som barndryck framgår av att i hushåll med barn de Ovo-konsumerande barnen äro flera än de vuxna Ovo-konsumerande. Alla vuxna Ovo-konsumerande personer äro dock flera än de Ovo-drickande barnen.

Ovo är känd som näringsdryck av 78 % av de vuxna stockholmarna. Det har dock visat sig, att Ovo är bättre känd bland bättre situerade och medelklass än bland arbetare; endast 7 av 10 arbetare vet att Ovo är en näringsdryck (maltextrakt etc.) mot c:a 9 av 10 bättre situerade.

Oaktat ett litet material står till förfogande för en analys av orsakerna till Ovokonsumtionen, är det dock möjligt säga, att Ovo konsumeras först och främst som näringsdryck.

HAR NI HÖRT TALAS OM OVOMALTINE ?

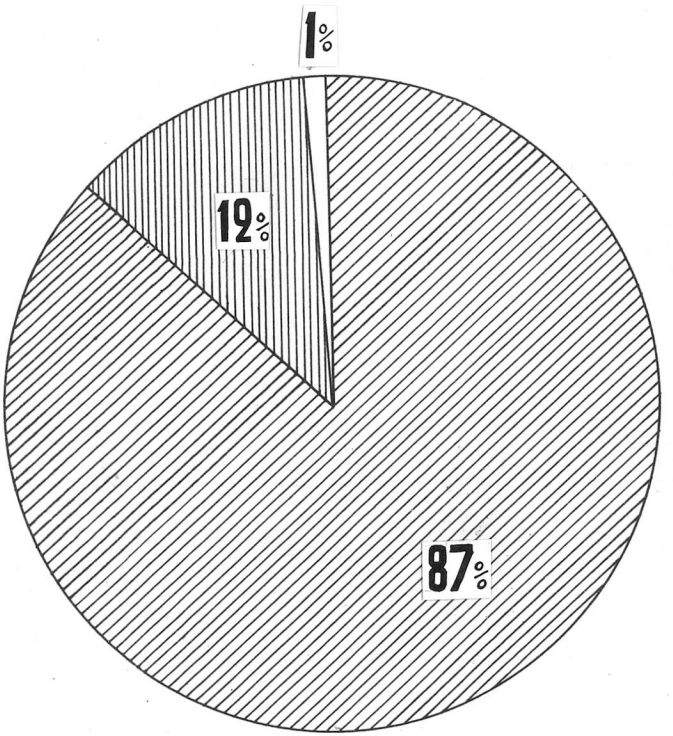

JA

NEJ

VET INTE

VET NI VAD DET (OVOMALTINE) ÄR?

(OM HÖRT TALAS OM OVOMALTINE)

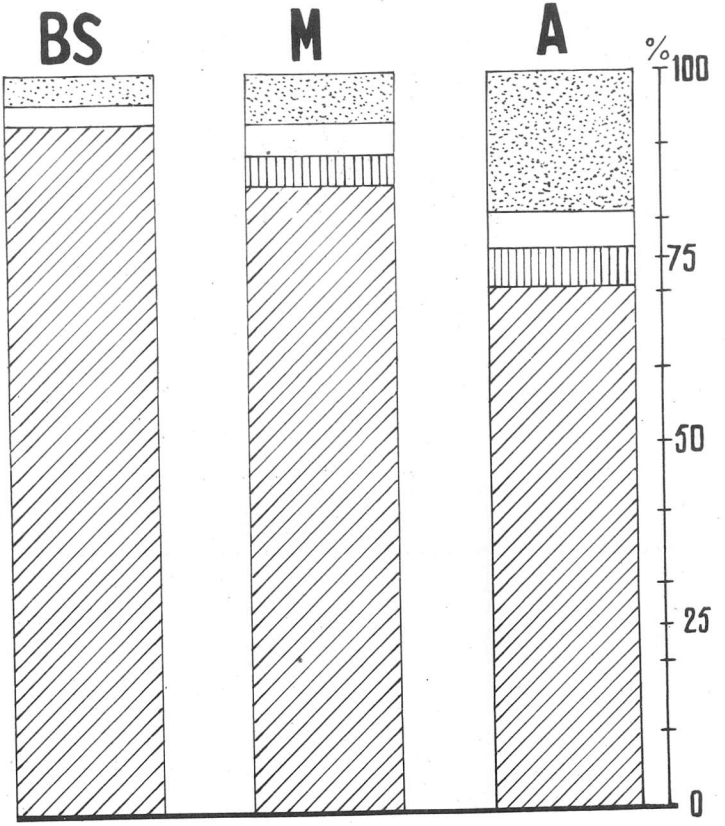

EN NÄRINGSDRYCK:

ANNAT:

VET INTE:

EJ HÖRT TALAS OM OVOMALTINE:

VET STOCKHOLMAREN VAD OVO ÄR?

Gallupinstitutet frågade: "Har Ni hört talas om Ovomaltine?". Denna fråga, riktades till sammanlagt 705 vuxna personer.

De av dessa personer, som besvarade frågan med ja, fingo svara på: "Vet Ni, vad det är?", varvid följande kvalificerande svarsalternativ uppsatts:

En näringsdryck (näringspreparat, maltextrakt)
Annat
Vet inte

Svaren på dessa frågor äga emellertid ett visst intresse tagna var för sig och tillsammans. De ge nämligen ett gott begrepp om i vilken utsträckning "Ovo" är ett bekant begrepp och vidare i vilken utsträckning man vet, vad Ovo egentligen är.

Således ha 87 % av de vuxna stockholmarna hört talas om Ovo (tab. 1-3) och uppdelat på män och kvinnor äro procentsiffrorna 85 resp. 90 %. Skillnaden mellan män och kvinnor i detta avseende är 5 %. Den är således ringa, men möjligen ändock uttryck för en faktisk skillnad.

Väsentligt större är den skillnad, som föreligger mellan å ena sidan bättre situerade (BS) och medelklass (M) och å andra sidan arbetare (A). Antalet av dem, som hört talas om Ovo är nämligen:

Bland	%
BS	96
M	93
A	81

Denna skillnad är synbarligen utslag för en faktiskt förekommande olikhet (i det avseende vi här diskutera) mellan arbetare och övriga.

I genomsnitt 78 procent (tab. 4-6) av Stockholms vuxna befolkning vet att Ovo är en näringsdryck (näringspreparat, maltextrakt): för män och kvinnor äro siffrorna:

Bland	%
Män	76
Kvinnor	82

Liksom relativt flera BS ha hört talas om Ovo, veta även-ledes flera BS vad Ovo är:

Bland	%
BS	93
M	85
A	71

Medan 87 % av stockholmarna ha hört talas om Ovo, vet 78 % vad Ovo är; nedgången beror till mycket stor del på bristande kännedom om Ovo i arbetarklassen.

Då i fortsättningen av denna redogörelse jämförelser göras sker detta inom det kvalificerade urval, som vet, vad Ovo är, jämte de personer, barn och vuxna, för vilka uppgifter lämnats genom dessa personer.

Detta material omfattar:

Vuxna	800 personer
Barn	288 - " -
Hela materialet	1088 personer

VARFÖR HAR KONSUMTIONEN AV OVO GÅTT NER?

Den fråga, som ligger till grund för den följande diskussionen om orsakerna till nedgången i Ovo-konsumtionen, formulerades:

"Varför slutade Ni (han, hon) dricka Ovomaltine?"

Det har visat sig nödvändigt att räkna med mer än ett tiotal olika svarstyper; gränsen mellan några av dessa kan anses i viss mån flytande.

Drygt hälften av dem, som slutat dricka Ovo, anför som skäl härför närvaro av någon icke önskvärd egenskap eller frånvaron av en önskvärd egenskap. Det är här fråga om en grupp människor, som ha en för Ovo icke gynnsam värdering av produkten.

De icke önskvärda egenskaperna hos Ovo uppges vara: högt pris, dålig smak, dålig kvalitet och olämpliga verkningar.

14 procent ha slutat på grund av att Ovo betingar ett alltför högt pris. Detta vittnar om att prisfaktorn spelar en icke obetydlig roll, när det gäller konsumtionen av Ovo, även i tider av riklig penningtillgång.

17 procent uppger att de ha slutat enär de funnit att Ovo smakade illa. Det framgår av kommentarer etc. att borttagandet av kakao från Ovo av många bedömes vara den verkliga orsaken till smakförsämringen. Det är icke orimligt att antaga, att i denna kategori f.d. konsumenter många drucko Ovo som en slags "kakaodryck" mer för smakens än för dryckens speciella näringsvärdes skull.

De som generellt fördöma Ovos kvalitet utgöra 12 procent. Gränsen mellan "dålig smak" och "dålig kvalitet" är flytande: den som säger "dålig kvalitet" kan grunda sitt omdöme på dåliga smakerfarenheter. Tillsammans med dem, som skrämts av "dålig smak" bildas en grupp om 29 procent, som motiverar sin avbrutna konsumtion med (förmenta eller verkliga) brister hos Ovo.
"Olämpliga verkningar" anföres av 2 %.
4 % ha "tröttnat på Ovo".
För 5 % har Ovo icke motsvarat förväntningarna.

Om 18 % gäller, att de slutat tillfälligt (tab. 10). Till denna grupp blir det anledning återkomma i kapitlet "Ovo och fredsförsäljningen".

Andra orsaker spela en underordnad roll. Sålunda uppge t.ex. 10 % som orsak, att de ej mer behöva Ovo. Denna kategori har troligen druckit Ovo som "medicin", och därför upphört, då Ovo gjort sin verkan.

Det material, ur vilket dessa siffror framräknats, är sammansatt av vuxna och barn. De vuxna äro män och kvinnor i en- och flerpersonshushåll.

Den tanken ligger onekligen nära till hands, att förekomsten av just barn kan ha bidragit till att ge siffrorna en viss förskjutning i ena eller andra riktningen. Under alla förhållanden måste det vara önskvärt att komplettera analysen med en uppdelning av materialet på barn och vuxna.

Allmänt kan sägas, att andra orsaker än de som åberopas för de vuxna i någon grad medverkat till att barnen slutat med Ovo (tab. 11-13).

"Ovo smakar illa" anföres för 20 procent av barnen, likaledes 20 procent av kvinnorna men endast för 11 procent av männen. Vuxna (män och kvinnor) i hushåll med barn anföra detta skäl för sin egen del lika ofta som vuxna i hushåll utan barn. När det gäller de vuxna spelar således smaken mycket olika roll för könen.

Som särskilt anmärkningsvärt måste det förhållandet påpekas, att för vart fjärde barn anföres ekonomiska skäl, mot endast för var sjätte till tionde vuxen.

	Barn	Vuxna i hushåll med barn	Vuxna i hushåll utan barn
	%	%	%
Slutat dricka Ovo emedan "Ovo är för dyr"	24	15	9

En tänkbar förklaring är denna: barnen ha i dessa hushåll varit (i jämförelse med de vuxna) de verkliga konsumenterna. Det har därför gestaltat sig så att barnens Ovokonsumtion kommit att kännas särskilt ekonomiskt påfrestande.

Barnen ha i relativt större utsträckning än de vuxna tröttnat på Ovo:

	Barn	Män	Kvinnor
	%	%	%
Har tröttnat på Ovo	8	1	4

Bakom dessa siffror ligger troligen ett helt nät av samverkande orsaker. Barnen ha varit de stora konsumenterna: då kvaliteten (så som den uppfattats av barnen) under kriget försämrats, har just denna grupp lätt fått nog.

Ännu en sak bör observeras: relativa antalet män resp. kvinnor, som tillfälligt slutat dricka Ovo är c:a dubbelt större än antalet barn.

	Barn	Män	Kvinnor
	%	%	%
Har slutat tillfälligt	10	21	19

Som särskilt anmärkningsvärt skall på detta ställe påpekas nedanstående tabellutdrag:

	Kvinnor i hushåll	
	Med barn	Utan barn
	%	%
Har slutat tillfälligt	14	24

Ett samband av detta slag tycks finnas även i fråga om "Ovo är för dyr".

Ett annat sätt att belysa frågan om vad speciellt barnen betyder för nedgången av Ovokonsumtionen, fås genom att jämföra inslaget av barn i olika "motiveringar".

I gruppen "F.d.konsumenter", som vi här rör oss med, går det på 100 vuxna 32 barn (i hela materialet är motsvarande relation 100:36 och bland "nuvarande konsumenter" 100:57).

För de större grupperna av anförda motiveringar fås följande relationer:

1) Har slutat tillfälligt	100:13
2) Ovos kvalitet dålig	100:20
3) Behöver ej längre Ovo	100:24
4) Ovo smakar illa	100:32
5) Ovo är för dyr	100:50
6) Ovo finns ej i handeln	100:60
Hela materialet	100:36

Härav framgår att i kategorin "f.d.konsumenter", de vuxna äro i särskilt kraftig majoritet bland dem, som slutat tillfälligt, likaså bland dem som åberopa "dålig kvalitet". Mindre utpräglad är majoriteten i den kategori, som slutat till följd av att Ovo ej längre finns i handeln eller är för dyr.

Anmärkas bör dock, att de grupper för vilka dessa relationer ovan redovisats, äro jämförelsevis små: slumpavvikelserna kunna därför vara stora och motivera en försiktig tolkning.

Det erhållna materialet har bearbetats så, att uppgift erhållits om antalet barn resp. vuxna i följande tre kategorier.

1) Icke-konsumenter, omfattande de vuxna och barn, som icke druckit Ovo någon gång de sista 5 åren.

2) F.d. konsumenter, omfattande de vuxna och barn, som druckit Ovo något av de sista 5 åren, dock ej i år.

3) Nuvarande konsumenter, omfattande de vuxna och barn, som druckit Ovo i år.

Av nedanstående tabell framgår, att bland vuxna äro de personer, som slutat dricka Ovo något av de sista 5 åren relativt flera än bland barnen:

	Barn	Vuxna
	%	%
Icke-konsumenter	66	67
F.d.-konsumenter	22	25
Nuvarande konsumenter	12	8
	100	100

Skillnaden är dock alltför liten för att tillmätas betydelse.

Siffrorna synas ge vid handen att tillbakagången för Ovo mätt med konsumerad mängd Ovo sannolikt varit större i fråga om konsumtion av barn än av vuxna (då väl barnen per capita konsumerade mera än de vuxna).

ICKE-KONSUMENTER-F.D.KONSUMENTER-NUVARANDE KONSUMENTER

(% RÄKNAD PÅ ANTALET AV DEM, SOM VETA VAD OVOMALTINE ÄR)

VUXNA

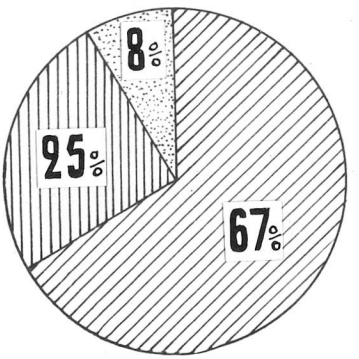

BARN

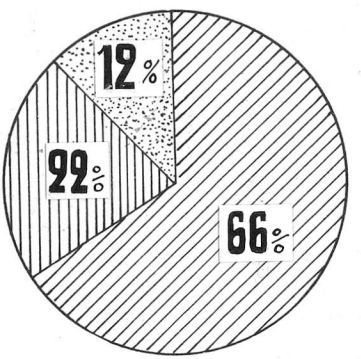

ICKE-KONSUMENTER:

F.D.-KONSUMENTER:

NUVARANDE KONSUMENTER:

ICKE-KONSUMENTER - F.D.KONSUMENTER - NUVARANDE KONSUMENTER.

På grundval av de upplysningar, som det vid undersökningen inhämtade materialet ger, kan vissa informationer erhållas om vad barnen betyda för konsumtionen av Ovo.

En granskning av grupperna "icke-konsumenter", "f.d.konsumenter" och "nuvarande konsumenter" (enligt de tidigare givna definitionerna) visar först och främst, att av såväl barn som vuxna 2/3 äro "icke-konsumenter": de som någon gång under de senaste 5 åren druckit Ovo äro alltså relativt lika många bland vuxna som bland barn.

Som framgår av tabellerna 8-9 utgör (bland dem, som vet vad Ovo är) de nuvarande konsumenterna bland barn 12 % och bland vuxna 8 %.

På ett annat sätt belyses barnens roll för konsumtionen av antalet barn per 100 vuxna i de olika kategorierna:

F.d. konsumenter	100:32
Nuvarande "	100:57
x) Hela materialet	100:36

I kategorin Ovo-konsumenter, utgör barnen en betydligt större andel än i hela materialet. Gruppen "nuvarande konsumenter" är dock jämförelsevis liten: slumpavvikelser kan dock normalt icke ändra den "bild" tabellen ger.

Ännu klarare framträder barnens betydelse för Ovo-konsumtionen om hushåll med barn tages för sig. För dessa redovisas nedanstående relationer:

F.d. konsumenter	100:77
Nuvarande "	100:136

Det är rimligt att antaga att konsumtionen av Ovo per capita är större för Ovo-konsumerande barn än d:o vuxna. Är detta antagande riktigt, poängterar det ytterligare barnens betydelse i detta sammanhang.

x) d.v.s bland dem som vet vad Ovo är.

VARFÖR DRICKER MAN OVO?

"Varför dricker Ni Ovo?" Denna fråga ställdes till varje intervjuad som druckit Ovo i år. En näringsdryck kan fylla flera funktioner, och det var för att i någon mån erhålla en rikligare nyansering på denna punkt, som frågan ställdes.

Innan en granskning av resultaten göres, skall här påpekas, antalet direkt intervjuade, som "druckit Ovo i år" och alltså tillfrågats om anledningen härtill, endast uppgår till 37 personer. Ett material av denna ringa storlek tillåter icke kategoriska slutsatser. Ännu mindre är det möjligt att genom spaltning av materialet i undergrupper (män, kvinnor etc.) tränga in i dessa enskildheter.

Det måste också påpekas, att nyanserna mellan de redovisade svaren äro små (tab. 7), att svaren med andra ord mången gång måhända måste uppfattas som olika uttryck för samma sak. Detta är exempelvis fallet med sådana svar som att man dricker Ovo "för att få krafter","tycker det är nyttigt och bra". Och den som dricker Ovo av den senaste anledningen kan uttrycka sig så, om Ovo visat sig "bra för nerverna."

En tredjedel av konsumenterna (12 personer av 37) dricka f.n. Ovo, emedan Ovo "är nyttigt och bra". Lika många dricka Ovo för att få krafter som för att de tycka om Ovos smak, nämligen 5 personer. 6 personer motivera konsumtionen med att Ovo är närande.

OVO OCH FREDSFÖRSÄLJNINGEN.

Det kan här möjligen vara på sin plats att i korthet beröra de problem, som Ovo måhända framdeles möter, då det vid god tillgång på Ovo gäller att vinna en ökad avsättning.

Alldeles klart torde det vara, att Ovo har mycket ogjort bland arbetarna, där ju Ovo i dag icke är känd som näringsdryck i samma utsträckning som i övriga socialgrupper.

Men det gäller även att återvinna en förlorad marknad. Vilka äro möjligheterna härtill?

Det sannolika är väl, att en person, som under kriget slutat konsumera Ovo till följd av att Ovo "smakar illa" etc. icke utan vidare återgår till Ovo. Andra kategorier åter kan väntas lättare återvända till konsumtionen av Ovo.

Dessa andra torde till stor del kunna rekryteras bland dem, som deklarerat att de slutat emedan:

	%
"Ovo ej finnes att få"	6
"Har slutat tillfälligt"	18
"Ovo för dyrt"	14
	38

Förutsättningen är då den, att dessa personer bli medvetna om att Ovo finnes att få, resp. att Ovo blivit (relativt) billigare.

Å andra sidan får ej heller förglömmas vad stegringen i kakaotillgången kan få för betydelse i ogynnsam riktning för Ovo-konsumtionen.

TABELLER.

EXTRA STRONG
KLIPPAN

"Har Ni hört talas om Ovomaltine?"

Tabell nr 1.

Totalt.

	%
Ja	87
Nej	12
Vet inte	1
	100

"Har Ni hört talas om Ovomaltine?"

Tabell nr 2.

Kön.

	Män	Kvinnor
	%	%
Ja	85	90
Nej	15	9
Vet inte	-	1
	100	100

Tabell nr 3.

Socialgrupper.

	BS	M	A
	%	%	%
Ja	96	93	81
Nej	4	7	18
Vet inte	-	-	1
	100	100	100

(Om ja) "Vet Ni vad det är?"

Tabell nr 4.

Totalt.

	%
En näringsdryck	78
Annat	4
Vet inte	5
	87

(Om ja) "Vet Ni vad det är?"

Tabell nr 5.

Kön.

	Män	Kvinnor
	%	%
En näringsdryck	76	82
Annat	4	4
Vet inte	5	4
	85	90

Tabell nr 6.

Socialgrupper.

	BS	M	A
	%	%	%
En näringsdryck	93	85	71
Annat	-	4	5
Vet inte	3	4	5
	96	93	81

"Varför dricker Ni Ovomaltine?"

(N = antal personer)

Tabell nr 7.

Totalt.

	N
Tycker det är nyttigt	12
Närande	6
För att få krafter	5
Tycker det är gott	5
Bra för nerverna	2
Ersättning för kakao	2
För barnens skull	2
Annat	2
Vet inte	1
	37

Icke-konsumenter - F.d. konsumenter -
Nuvarande konsumenter.
(% räknad på antalet av dem, som veta
vad Ovomaltine är)

Tabell nr 8.

	Totalt vuxna	Vuxna i hushåll utan barn	Vuxna i hushåll med barn
	%	%	%
Icke-konsumenter	67	65	70
F.d. konsumenter	25	27	23
Nuvarande konsumenter	8	8	7
	100	100	100

Tabell nr 9.

	Totalt barn	Barn i åldern 15-19	8 -14	3-7
	%	%	%	%
Icke-konsumenter	66	61	62	71
F.d.-konsumenter	22	28	24	18
Nuvarande konsumenter	12	11	14	11
	100	100	100	100

Som "Icke-konsumenter" betecknas de som icke druckit Ovomaltine de senaste 5 åren; som "F.d. konsumenter" de, som druckit Ovomaltine de senaste 5 åren men ej i år; som "Nuvarande konsumenter" de, som druckit Ovomaltine i år.

"Varför slutade Ni (han, hon) att dricka Ovomaltine?"
Hushåll med och utan barn.
(% räknad på antalet personer, som slutat dricka Ovomaltine)

Tabell nr 10.

Totalt.

	%
Drack på prov	3
Ovo gjorde ingen nytta	5
Har tröttnat På Ovo	4
Ovo ej bra, ej lämplig	2
Ovo smakar illa	17
Ovos kvalitet dålig	12
Behöver ej längre Ovo	10
Har slutat tillfälligt	18
Kakaoransonen ökad	4
Ovo för dyr	14
Ovo finnes ej att få	6
Andra skäl	1
Vet inte	4
	100

"Varför slutade Ni (han, hon) att dricka Ovomaltine?"
Hushåll med och utan barn.
(% räknad på antalet personer, som slutat dricka Ovomaltine)

Tabell nr 11.

	Vuxna	Män	Kvinnor	Barn
	%	%	%	%
Drack på prov	4	6	3	-
Ovo gjorde ingen nytta	6	7	6	2
Har tröttnat på Ovo	3	1	4	8
Ovo ej bra, ej lämplig	2	1	3	-
Ova smakar illa	16	11	20	20
Ovos kvalitet dålig	12	11	14	10
Behöver ej längre Ovo	11	12	10	10
Har slutat tillfälligt	20	21	19	10
Kakaoransonen ökad	4	5	4	2
Ovo för dyr	12	12	12	24
Ovo finnes ej att få	5	7	4	12
Andra skäl	-	3	-	-
Vet inte	5	3	1	2
	100	100	100	100

"Varför slutade Ni (han, hon) att dricka Ovomaltine?"

Hushåll med barn.

(% räknad på antalet personer, som slutat dricka Ovomaltine)

Tabell nr 12.

	Vuxna	Män	Kvinnor	Barn
	%	%	%	%
Drack på prov	3	7	-	-
Ovo gjorde ingen nytta	9	7	10	2
Har tröttnat på Ovo	3	7	-	8
Ovo ej bra, ej lämplig	4	3	4	-
Ovo smakar illa	17	13	21	20
Ovos kvalitet dålig	15	13	16	10
Behöver ej längre Ovo	4	-	6	10
Har slutat tillfälligt	16	20	14	10
Kakaoransonen ökad	5	3	6	2
Ovo för dyr	15	13	17	24
Ovo finnes ej att få	5	7	4	12
Andra skäl	-	-	-	-
Vet inte	4	7	2	2
	100	100	100	100

"Varför slutade Ni (han, hon) att dricka Ovomaltine?"

Hushåll utan barn.

(% räknad på antalet personer, som slutat dricka Ovomaltine)

Tabell nr 13.

	Vuxna	Män	Kvinnor
	%	%	%
Drack på prov	2	-	3
Ovo gjorde ingen nytta	5	5	5
Har tröttnat på Ovo	3	-	5
Ovo ej bra, ej lämplig	1	-	2
Ovo smakar illa	16	10	19
Ovos kvalitet dålig	11	10	12
Behöver ej längre Ovo	16	22	12
Har slutat tillfälligt	23	22	24
Kakaoransonen ökad	5	7	3
Ovo för dyr	9	12	8
Ovo finnes ej att få	6	7	5
Andra skäl	3	5	2
Vet inte	-	-	-
	100	100	100

ETT URVAL PERSONLIGA KOMMENTARER.

Det urval personliga kommentarer, som här bifogas, gör icke anspråk på fullständighet, då endast ett begränsat antal kommentarer medtagits.

Antalet kommentarer, som medtagits, är icke proportionerligt mot varje rubriks vikt, utan endast avsett att visa upp de förekommande nyanserna.

Vet Ni vad det är?

(om: Annat)

Salva eller tvål	Äldre portvakt
Tvål	Äldre typograf
Munvatten	Medelålders tjänsteman
Huvudvärksmedel	Yngre konststopperska
Kvacksalvarläkemedel	Medelålders tjänsteman
Kaffesurrogat?	Medelålders metallarbetare
Är det kaffesurr?	Medelålders målare
Är det inte en slags maskin?	Äldre stadsbud
Något med krig	Medelålders kvinnlig spårvagnskonduktör

"Varför dricker Ni Ovomaltine?"

Tycker det är nyttigt.

Tror det skall vara nyttigt	Yngre kontorist
Tror att det är nyttigt	Yngre korrespondent

(Alla svar under denna rubrik så gott som likalydande).

Närande.

Närande	Medelålders chaufför
Närande och därtill gott	Medelålders hushållerska
Ville ha något närande	Medelålders städerska

För att få krafter.

Har känt mej trött	Yngre lagerarbetare
För att min flicka var liten och jag behövde krafter	Yngre underofficers-hustru
Tycker det är bra. Piggar upp och ger krafter	Medelålders hustru till byggnadsarbetare
Därför att det skall vara kraftgivande	Äldre plåtslagarehustru
Piggar upp	Medelålders hårfrisörska
Verkar uppiggande	Älder kantor

Tycker det är gott.

Gott	Äldre grosshandlare
Det är mycket gott	Yngre dam
Det är gott och så hoppas man att det är bra	Medelålders kvinnlig kontorist

Gott	Medelålders vaktmästare
För det är gott	Medelålders tjänsteman
Tycker om det	Yngre byggnadsarbetarehustru
Välsmakande	Medelålders husföreståndarinna
Det är faktiskt gott	Medelålders kassör

Bra för nerverna.

Stärkande för nerver	Äldre fabrikörshustru
Bra för nerverna	Äldre hembiträde
Rogivande, lugnar nerverna	Medelålders sömmerska
Det är lugnande	Yngre hembiträde

Ersättning för kakao.

Fanns ingen kakao	Medelålders hustru till tjänsteman
I stället för choklad	Medelålders sömmerska
Bra ersättning för kakao	Yngre tryckeriarbetare

För barnens skull.

Mest för barnens skull	Yngre hushållerska
Därför att barnet dricker det	Medelålders kvinnlig regissör

Annat.

För förkylning	Äldre portvakt
Inte för nå´t särskilt, smakat det	Medelålders byggnadsarbetare

"Varför slutade Ni (han,hon) dricka Ovomaltine?"

Ovo finnes ej att få.

Har inte fått fatt i något den senare tiden	Yngre stationskarl
Svårt att få tag i	Medelålders fabrikörshustru
Det har inte funnits att få	Medelålders modist
F.n. svårt att få tag i	Medelålders ingeniör
Det blev svårt att skaffa	Äldre handelsidkerska
Det fanns inget	Medelålders grovarbetarhustru

Behöver ej längre Ovo.

Behövde inte längre	Medelålders målarhustru
Behövde det ej	Medelålders hembiträde
Det är mycket bra, men jag behövde det inte längre	Äldre sjökaptenshustru
Inget behov längre	Äldre dykare
Behövde inte mera	Medelålders hustru till metallarbetare
Tyckte inte jag behövde	Äldre hustru till polisman
Behövde inte längre	Medelålders kv. kontorist
Behövde ej längre denna krafttillförsel	Yngre möbelsnickare
Anser mig icke behöva det	Medelålders montör
Känner mig bra nu	Medelålders bilmontör

Ovo gjorde ingen nytta.

Gjorde ej avsedd verkan	Medelålders försäljningschef
Blev ej bättre av Ovo	Yngre biljettförsäljerska
Gjorde inte nytta	Äldre kaféidkerska
Gjorde ingen verkan	Yngre arbetarhustru
Gjorde ingen nytta	Medelålders lagerarbetare

Drack på prov.

Drack bara av nyfikenhet	Äldre kv. handelsbiträde
Jag drack bara av nyfikenhet	Yngre kv. kontorist
Drack endast för att prova	Yngre kv. ombudsman
Drack bara på prov	Yngre servitris
Provade bara. Tyckte det var gott	Medelålders fabriksarbeterska
En fluga, som grep mej ett tag. Reklamen slutade och då slutade jag med.	Medelålders yrkeslärare
Smakade endast en gång	Äldre köpmanshustru

Ovo är ej bra, ej lämpligt.

Ovo är ej bra	Äldre kvinnlig pensionär
Det var ej lämpligt för mig	Medelålders kock
Blev trött av det. Ville bara sova	Medelålders hustru till spårvägsman
Det var inte vidare bra	Medelålders industritjänsteman
Blev också trött och dåsig	Medelålders hustru till spårvägsman
Det höll inte vad reklamen lovade	Medelålders konstnär
Blev tjock av det	Medelålders fabriksarbeterska
Blev för tjock	Yngre hustru till svetsare

Har tröttnat på Ovo.

Tröttnat	Medelålders barnsköterska
Tröttnade	Medelålders kv. affärsbiträde
Man tröttnar på det	Medelålders hustru t. direktör
Ingen särskild orsak. Tröttnade på det, kände ingen skillnad på vigöre n.	Medelålders chaufför
Tappade lusten	Medelålders disponent

Kakaoransonen ökad.

Fick rikligare tilldelning av choklad	Medelålders chaufför
Fick gott om choklad	Äldre kamrershustru
Tyckte bättre om kakao, som man kan få meranu	Medelålders byggnadsarbetare
Slutade att köpa det, dricker hellre choklad, som ju är gott om nu	Medelålders kv. kontorist

Ovo är för dyr.

För dyr	Medelålders kv. spiralarbetare
För dyrt	Yngre chaufför
Var för dyrt, men mycket bra	Äldre hemsköterska
För dyrt	Medelålders hemsömmerska
Det vart dyrt	Äldre metallarbetarhustru
För dyrt	Medelålders manlig kontorist
Köpt åt flickan, men det blev för dyrt	Medelålders hustru t. fönsterputsare
Man har inte råd, det är för dyrt	Medelålders hustru t. ingeniör
Äter välling i stället. För dyrt	Medelålders droskchaufför
Det var dyrt, men hemskt gott	Medelålders kv. portvakt
Smakade ganska gott att dricka kallt på sommaren, men för dyrt	Yngre byggnadsritare

Ovo smakar illa.

Tycker inte om smaken	Medelålders husföreståndarinna
Det var bättre, när det var chokladsmak på det	Äldre verkmästare
Smakade illa	Yngre kv. stenograf
Inte särskilt gott	Yngre kv. kontorist
Det blev så smaklöst	Yngre damfrisörska
Tyckte ej om det	Medelålders affärsinnehavarinna
Smaken ej bra	Medelålders fastighetsägare
Det blir smaklöst i längden	Medelålders hustru t. järnvägstjänsteman
Tyckte ej om smaken	Äldre hustru t. disponent
För sött och sliskigt	Medelålders köpman
Jag tyckte det blev så intetsägande i smaken	Medelålders vaktmästarehustru
Det är inte gott numera	Medelålders hustru t. tjänsteman
Tyckte ej om smaken	Äldre skräddarmästarehustru
Därför att det ej var kakao i, inget gott utan	Yngre hustru till ingeniör
Brist på kakao	Medelålders försäljningschef
När kakaon tog slut, slutade jag	Medelålders ritare
Tyckte ej om det	Medelålders kamrerassistent
Ingen av oss tyckte om det	Yngre instruktör
Inte gott längre	Medelålders tandläkarhustru
Smakade illa	Yngre kv. affärsbiträde

Ovos kvalitet dålig.

Tyckte att det blev sämre. Blev som en stor klump av det.	Medelålders portvaktshustru
Försämrad kvalitet	Medelålders banktjänsteman
Ovomaltine sämre än förr	Äldre städerska
Försämrad kvalitet	Äldre kassörska
Kvaliteten försämrades	Medelålders kv. kontorist
Var så dåligt sista gången. Klumpigt.	Medelålders hustru till annonsackvisitör
Dåligt nu, klumpar sig	Medelålders köpman
Sämre kvalitet	Medelålders kv. affärsbiträde

Andra skäl.

Fick bättre kafferanson	Yngre kv. affärsbiträde
Ej behov av choklad och sådant	Medelålders målare
Ingen dryck för starka karlar	Medelålders tjänsteman
Dietskäl (dålig mage)	Medelålders telefonist
Dålig mage	Äldre konditor
Flyttade hemifrån	Medelålders kontorsbiträde
Var inte i behov av det och var inte förtjust	Medelålders expedit

BILAGOR.

Undersökningens metod och tillförlitlighet.

Undersökningen har helt genomförts som en s.k. Gallup-undersökning. Denna skulle i korthet kunna karakteriseras sålunda:

A) Undersökningen baserar sig på den representativa metoden. Detta innebär att de önskade upplysningarna inhämtats hos en i relevanta avseenden representativt konstruerad miniatyrbefolkning.

B) De önskade upplysningarna ha inhämtats genom den s.k. intervjumetoden: Gallupinstitutets ordinarie intervjuare ha vid personliga besök (alltså icke per telefon eller liknande sätt) vid en muntlig intervju inhämtat de önskade upplysningarna.

Värdet av en undersökning enligt dessa linjer beror givetvis helt och hållet av dennas tillförlitlighet.

Hur frågan härom skall kunna besvaras beror bl. a. av

a) intervjuarnas sätt att arbeta.

b) urvalets grad av representativitet, samt (ifråga om noggrannhetsgraden)

c) urvalets storlek.

De för undersökningen använda intervjuarna äro alla till mogen ålder komna personer av båda könen. Samtliga ha en längre tid, några från Institutets start, medverkat vid marknadsundersökningar av skiftande slag och därvid erhållit en god träning, som givetvis i ett sådant fall som detta kommer undersökningen tillgodo i form av kvalitativt högt stående intervjuer.

Intervjuarnas arbete har övervakats på flera sätt. Sålunda har förutom de allmänna instruktioner, varmed de äro utrustade, och som berör deras allmäna uppträdande i samband med intervjuandet, en speciellt för denna undersökning utarbetad instruktion delgivits dem.

Vidare ha de kontinuerligt måst inlämna sina frågeformulär, allteftersom dessa varje dag blivit klara, och första dagen genast fem intervjuer blivit gjorda, varefter Institutet omedelbart granskat dessa första intervjuer. Därigenom har vunnits en garanti för att redan från början intervjuarbetet bedrivits likformigt även vid en jämförelse mellan intervjuarna.

Intervjuarbetet har dessutom kontrollerats på så sätt, att s.k. kontrollkort utsänts till de intervjuade. Härigenom har kontrollerats att intervjuaren verkligen besökt resp. personer, samt att intervjun gjorts fullständig. Utfallet av denna kontroll - som av Institutet företages varje gång som en ren rutinsak, och icke förestavas av någon som helst misstro till någon intervjuare -- visar att intervjuarnas ärlighet är höjd över allt tvivel.

Men alla dessa försiktighetsåtgärder skulle vara förgäves, om det urval, som är Gallups miniatyr-Sverige, icke fyllde höga krav på representativitet. I inledningskapitlet har visats, att Gallups resulterande urval praktiskt taget är perfekt. De avvikelser, som förekomma, äro icke av den storleksordning, att de ha någon betydelse för slutsatser, som bearbetningen av materialet givit anledning till.

En fråga som intimt sammanhänger med urvalets representativitet är vilken roll det för resultaten spelar, att några personer - totalt uppgå de till c:a 30 - icke låtit sig intervjuas. Dessa vägrande kunna emellertid icke alla skäras över en kam: De bestå nämligen av dels sådana personer, som på grund av tillfälligheters spel (t.ex. bristande tid, olämplig tidpunkt för sammanträffandet med intervjuaren etc.) icke velat tillmötesgå intervjuaren med en intervju, dels sådana å andra sidan, som oavsett om de haft tid eller ej eller om intervjuaren kommit lämpligt eller ej etc. vägrat och under alla förhållanden vägra att låta sig intervjuas. Den förra kategorin är för resultatens del betydelselös: personer av samma "snitt" påträffas ju under alla förhållanden och kunna därför intervjuas. Den senare kategorien representerar där-

emot en visserligen obetydlig men dock tillfinnandes "vit fläck" på kartan över Gallups miniatyr-Stockholm. Men deras antal är dock alltför ringa för att anledning skall finnas tro att resultaten skulle ha påverkats på så sätt, att här kan bli tal om en verklig felkälla.

Förutsatt att personvalet gjorts i relevanta avseenden riktigt, stiger resultatens tillförlitlighet med antalet personer som intervjuats på ett sätt som lätt låter sig beräknas. Det är med andra ord möjligt, att om man beslutar sig för att tillåta ett visst högsta fel, omedelbart säga vilken storlek urvalet bör ha för att högst ge ett sådant fel. I praktiken är det "fel" som kan visas förefinnas i ett representativt material vanligen långt mindre än det som betecknas som tillåtet.

Gallupinstitutets socialgruppsindelning.

Den s.k. socialgruppsindelningen är gjord i möjligaste mån samstämmig med den i valstatistiken vanliga. Gallupinstitutet är medvetet om att denna statistik icke hör till de mest korrekta.

För en ingående diskussion av socialgruppsindelningen hänvisas till Statistiska Centralbyråns publikation: "Riksdagsmannavalen 1937-40", sid. 21 off. Här skall endast i korthet följande anföras.

Indelningen i socialgrupper eller socialklasser - i användningen av dessa begrepp lägger Institutet självklart ingen värdering, lika litet som det gör detta i termerna "bättre situerade", "medelklass"och "arbetare", förkortade BS, M och A, som här i denna redogörelse användas - är gjord på basis av de intervjuades yrkesuppgifter med ledning av yrkeslistor, som komna till användning vid bl.a. Statistiska Centralbyrån.

Till socialgruppen "bättre situerade" räknas sålunda - om icke särskilda omständigheter föranleda annorlunda - personer som hänföras till någon av följande yrkesgrupper:

Godsägare och större arrendatorer
Industriidkare
Högre förvaltningspersonal i enskild tjänst
Tjänstemän i högre grad i allmän tjänst
Fria yrken av typ I (advokater, läkare etc.)
Innehavare av större hotell, pensionat och restauranger
Fastighetsägare

Till socialgruppen "medelklass" räknas:

Hemmansägare
Hantverkare o.d. (företagare)
Mindre handlande (köpmän)
Lägre förvaltningspersonal i enskild tjänst
Tjänstemän av mellangrad i allmän tjänst
Fria yrken av typ II (journalister, tandtekniker)

Hovmästare
Sjökapten
Högre huslig tjänst

Till socialgruppen "arbetare" räknas slutligen:

Jordbruksarbetare
Arbetare, anställda hos grupp II B
Handelsarbetare
Industri- och gruvarbetare
Tjänstemän av lägre grad i allmän tjänst
Fria yrken av typ III
Diskerskor
Övrigt sjöfolk
Lägre huslig tjänst
Fiskare